

השבועון המצויר לאינפורמציה

המערך והמנהלה:
רחוב גליסקין 8, תל-אביב
(ליד תיאטרון "אח"י")
ת.ד. 136, טל. (זמני) 68785
פעל למכירת: "עולמפרס"
מזכיר העולם הזה בע"מ:

העורך:
אורי אבנרי
עורך משנה:
שלום כהן

עורך כיתוב:
דב איתן
צלם ראשי:
דוד רובינר

עורך תבנית:
דוש
כתב ראשי:
אהרן דולב

עורכי מדורים:
מיכאל אלמו, יחיאל בשן, ניצה נבי, איתמר עילם.
יעקב כיתן, רפאל חיים, פיליפ טיאר, יצחק לבני, אוסקר טאובר.

סופרי חוץ:
דוד כרדור, נביראל דגון, שמואל מירון.
דפוס ישראל בע"מ. הפצה: פלס בע"מ.

2/16 יר.

מכתבים

חברים לעמית

בשמחה רבה, עד כדי עצירת הנשימה קראתי את ההתפתחות האחרונה של נרעיתכם הכלית מפלגתו. אשר שואף להתחשב בערכה. כדושת שלום והתי עוררות שמעתי על כך, ובינינו כאן כבר מתוכננים אם העיקר שלכם הוא הכרה בעלמא או שתהיו מסוגלים להסכים למציאות, כי קשה עד למאד הוא. כותב אליכם בחור בן 20, יליד 1931, שסיים את שירותו בצבא ושנמאס כבר שנה בערכה באחת הנקודות המרוחקות ביותר. הייתי מעוניין להצטרף אליכם.

דגדגון גרינספלד, עין נטפים, אילת

בן אדם

הפרופטנט שלכם על אבא חושי (העולם הזה 741) החזירה לי את האמונה בעתיד המדינה. הנה, לפחות, בן-אדם.

דוד גרלמן, ירושלים
לחל-אביב?

אסתר קלר, תל-אביב
רק אם תל-אביב תצטרף, כפרבר, לחיפה.

הסיפור על אבא חושי הוא 100%. רק הסרה התמונה של הקרייולר 1952.

עזי וינוספלד, בני-ברק
איך אתם עושים את זה? במשך 5 שבועות — אנטי-חושי (מדר היםאים). בשבוע השני — סורי חושי. מהו קנה המידה שלכם?

מפ"מניק בלתי-מרוצה

עין בלתי-משוחררת.

אבא חושי הוא איש גדול באמת, המוכח לחרות מהמסגרת המפלגתית המצומצמת, בלי לחשוש לי התנגדות חבריו למפלגה. חבל רק שאישינו גדולה זו הנה ככל זאת מפלגתית. הייתי מציע שבכחירות הבאות יהיה חושי בלתי-מפלגתי. ואז, כך אני סבור, יבחר ברוב גדול לראשות העיר.

ירחמיאל ירקוני, חיפה

גיוס מתנדבים

אבקש לצרפני לרשימת המתנדבים בה פתח בני מין קלרשפרס במכתבו (העולם הזה 740). (אולם) גיוס אנשי השיטה אינו צריך. לדעתי, להיות מוכלל לעזרת המערכת בלבד, רבה היא העזרה הדרושה גם בסביבות אחרות. ועל כך העירו שטפנות האחרונים.

בן-עמי פיש, תל-אביב
העולם הזה מוכן ליטול את הזמנה לידו, אם ישתכנע כי ישנם מתנדבים נוספים.

האדם השלישי

מרע אינכם מפרסמים את תמונת הנרצח השלישי שנשלח בידי החייל שטיין (העולם הזה 740). שמא מפני שהוא דתי ואינו מאנשי מעוזים?

משה שהם, קרית שמואל
העולם הזה אינו מפנה אנשים בגלל סיבות של דת, מין וגזע, לא בחייהם ולא במותם. מאמץ טופריו להשיג את תמונת האדם השלישי היו לשוא.

צינבאת ללא ארוחה

התאספם בכיתו למסיבה כמנה סטודנטים ישראליים מלפני ארבעים שנה ומאונכסרסיה אחת שבצפון. אחר קרא לפנינו את רשימתכם, "ארוחת תמונת צינבאת" (העולם הזה 738). הנהבות: אחד: "אישאללה נקרא ועוד משה" שהישראליים ממשששים כמסוות, "צוקה תציל ממות" בליות ישראליים.

שני חברי קבוצ שאלו: "לאיזה סוג משייכת אותנו המערכת? לאלה שלא היה להם מה לעשות ובאו לכיף כאן, בני נוער הוהב, או סתם בני עשירים שלא ידעו מה לעשות בכספם?" הצעיר ירושלמי אחד: אולי באמת יחזרו הישראליים לביתם, יהיה אז מקום לשלוח את כל חברי מערכת העולם הזה לחו"ל (בשליחות).

צבי מירב, לוס-אנג'לס
לא יהיה זה לטובת העניין, כי הרשימה שהגדירה כל כך את הסטודנטים הלוסי-אנג'ליים נכתבה ע"י חבר המערכת היחיד ששהה לא מכבר בחו"ל וראה את הדברים בחו עיניו, אצל מספר סטודנטים ישראליים.

"המטרה האחרת"
האם לא עלה ער דעתו של הנאון המאוכב יהושע אמיר (העולם הזה 740) כי גם הכחור הישראלי הוא בעל תרבות, נמוסים והשכלה ירורים למדי? עצתי למקורס-אמיר: לשכוח את יאושיו ולרדת ממרם האולימפוס שלו.

חיה בס, תל-אביב
האם הקורא יהושע אמיר חושב באמת שלא תיכנס מטה אחרת? והאם הבחורים מחפשים מטרה אחרת? עובדה היא שרוב הבחורים מעריצים בחורה משופה ורקנית על בחורה משכילה ורצינית

במו עיני

העיקר: סדר

איש אחד נכנס למשרד דואר ורצה לקנות שני בולים בגרוש. הוא נכח לו אות כי רק אשנב אחד, אשנב החבילות, פתוח, כשמהחוריו יושב בחור יקח, מ' מושקף זלבן-חלוצה.

אמר הפקיד היקח: "אתה צריך לחכות חמש דקות, עד שיפתח אשנב הבולים".

האיש חיכה בסבלנות. בדיוק אחר חמש דקות נפתח אשנב הבולים ופקיד החבילות החליף את מקומו, מכר את הבול לדורשו.

הסביר הפקיד, לתמיהת האיש: סדר צריך להיות.

הקורא דוב הררוד, חיפה, זוכה בפרס של 1 ל"י (ליד אשנב העולם הזה).

שאינה מסכימה להיות קרוב למימנותיהם. חנה ירקוני, יפ"ר

המחשבה למטרה הרצינית צריכה להתנלות, דרע מ' קורם כל אצל הבחור.

שולמית משומר, ראש העין

איננו סבורים כי הקורא יהושע אמיר טעה מאד בככתו כי הוא מוכר בשם כל הבחורים. אנו סבורים כי כך דעתם של רוב בחורים על הבנות ומי שרום כך כל עצמו למי יודע מה רק משום שהאליז חושב את עצמו לרוב החליש לו מבטלים במקום חצאית (ולא חשוב את הם מאמימים לו במיוחד). יהודית דרצינג, תמר קלרשטט, תל-אביב

אם באמת רוצים אתם, חברים וחברות, בעתידו הטוב של הנוער הישראלי, אל נא תעשו זאת ע"י הפלת דופי במין שכננו. הבה ננסה לארגן חברה שבה אין אותה, "המטרה האחרת" המטרה. הורכים והאפשרויות לכך רבות לאין ספור. אם תתארגן חברה כזאת יתאמתו במידת מה בדרי קהלת ש, שסקר ההן והכל הוסיף, ואז ממילא אין אסוננו של החבר ארנון, (בדרך כלל לא באים השכל והיופי לבת אחת) נורא כל כך.

אבישי בן-טובים, חיפה

גבור זבולוני

העולם הזה (741) ציין לשבח את התנהגותו ה"אמיתית" למופת של חבר אגודתנו, יצחק דוידוביץ, אולם כתב כי הוא חבר הסקציית הימית של הפועל, להיו ידוע לכם כי יצחק הנו חניך וכולון זה כארבע שנים, ולא השתייך מעולם להפועל.

מ. גולן, אגודת יורדיים זבולון
יצחק דוידוביץ, שסיים בינתיים את חנופס"תו במלון השרון, היה חניך זבולון אף מש"תניך כיום גם לסקציית הימית של הפועל.

"אחר הקרב"
בכתבתכם, "אחר הקרב" (העולם הזה 742) שניתם ביחס לעובדות הנוגעות לי: אני בן 27 (ולא בן 35) הייתי מרטיין ברוסיה הלבנה, העפלתי ארצה באניה הנחה ונמצאתי על ידי האנגלים בקפריסין ולחמתי בירולם אשר בנגב.

ביום השואה עליתי להרציון בירושלים לומר קריש אחד אלה שאיבדתי באירופה וכאחד מניצולי הניהגום הנאצי יצאתי למחות נגד הכנסת והמס"ש של שמאז לכונן לפתוח במשא ומתן עם הרוצח חים של עמנו, וירוקא ביום השואה, אשר בו מבקש רים בירושלים הרבה אנשים מניצולי מחנות ההש" מרה הנרמנים.

המשטרה התנהגה נגד המסנתים בצורה ברוטאית, חילקה מכות על ימיו ועל שמאל והטילה פצצות מתוצרת נרמניה. אני חושב כי היתה כאן סרובקציה של השטרה. אילו רצתה למנוע את כל העניין מספקי דברים כפני משכנת, או מספקי נים שחבאי את דבריה כפני משכנת, או מספקי היה לאסור נסיעת המונים ברכבות או באוטובוסים לירושלים. אני מאמין שהעם יוציא משפט צדק ויאשים את האחרים לניהול משא ומתן עם הנרמנים, רוצחי עמנו. נקמה, נקמה! זכור את אשר עשה לך עמלק!

מאיר רבינוביץ, רמת-גן
העולם הזה מצטרף אלי הקורא רבינוביץ נפגע מכתבתו, "אחר הקרב".

ה ש ע ר

כשהיתה שפה (סופיה) בת 9, רצתה ללמוד לשחות. אחיה, הספורטאי אורי גרבי, המבוגר ממנה ב-7 שנים, לא הסכים. שפה חיכתה להזדמנות שאחיה נעדר, הלכה לבדה לבריכה בגדה-הדסה, לבשה בגדיה והחלה שוחה. אחר שלוש ברכות רצתה פתאום את אחיה, אורי, מסתכל בה. שפה נבהלה, בלעה כמות של מים, החלה טובעת. אורי קפץ, על בגדיו, לתוך הבריכה, הצילה. מאז שוכנע אורי שכדאי לה, לאחותו הקטנה, ללמוד לשחות.

בערך באותו זמן קרה מקרה שני בחייה של שפה הקטנה. חברה אחת, שרקדה באולפן של גרטרוד קראו, הזמינה אותה באחד הימים ללחמה. באולפן ישבה שפה בצד, הסתכלה ברוקדות. המורה הבחינה שהקטנה היושבת נעה לקצב הריקוד, ומכיוון שהיתה חסרה בת אחת להשלמת זוג המינה אותה להצטרף. תוצאה: המורה הזמינה את אמה של שפה, שיכנעה אותה שכדאי לבת הקטנה ללמוד לרקוד.

מאז עוסקת שפה, שהיא כיום בת 16, בשתי המלאכות גם יחד, וזתה בשת-ין להישגים רבים. בשחיה זכתה לאליפות הישראלית (100 מ' גברות גב וחזה כאחת) וקבעה שיא ארצי: 100 מ' גב גבירות 1:41.8 דקה. היא רוקדת בלהקה של גרטרוד קראו. "בשעות הפנאי" היא גם לומדת — בבשיעית ספרותית של גימנסיה הרצליה. היא טוענת שעיסוקיה אינם מפריעים לה בלימודים, שהיא אהבת אלגבריה וספרותה, אך אינה אהבת צרפתית. המקצוע שהיא שואפת אליו: להיות מדריכה בהתעמלות רפואית או משהו דומה לזה. בינתיים מתאמנת האלופה בקור ובגשם בברכת 'מ.ק.א. בירושלים או בשפת הים התל-אביבית, טוענת שהמים אינם קרים כלל. רק צריכים להתרגל אליהם.

העתונאי הטוב ביותר הוא זה החדור רצון כמעט קנאי לגלות את האמת ולתארה, מבלי לקבוע כמעט כל יחס רגשי אליה. דומני שיעקב גל היה הטיפוס המושלם ביותר של עתונאי כזה.

בלב חבריו למערכת ייזכר גל כאדם שהיה רגיל להתפרץ בקול גדול לחר המערכת, במלים חסופות — "חבראי, גליתי משהו! אי-אפשר להאמין!", מתישב מאחורי מכונת הכתיבה, וממלא במהירות עצומה עמודים ארוכים בשורות של אותיות. תוך כדי כתיבה לא שאל את עצמו מעולם אם טובים הדברים שהוא כותב עליהם או רעים, הוא שאל את עצמו: הנוכחים הם או לא. ובהיותו בטוח שנוכחים הם, היה חדור גאוה טבעית של אדם המשוכנע שהוא משרת את החברה שרות חייו.

מוסר עתונאי זה של כתב שלא יסכים לעולם להשתק משהו, כל עוד אמת הוא, מתוך איזה שקול שהוא בעולם (מלבד הב' טחון העליון של צבא-ההגנה) — עודנו נדיר למדי בארץ. גל היה חלוץ לכן עוד להקים עתון זה, שראה בו עתון חלוצי. במיתו לא היה עוד יחיד.

הכתב והצלם היו צאים לתאר את ה"אמת, דרכם, לעתים, הרפתקנית למדי, יש והיא גם מסוכנת ב"מקרים.

בדרך כלל מגויים מים הבריות בעניין אשר העתונאי מפיק ממקצועו. עתונאים מתייכים בראותם את בני מקצועם בסרטים הוליוודיים, חיים חיים שכולם הרפת-קה אחת גדולה. אר-לם בימים האחרונים דומה שלא חסר עניין בחייו של לפחות איש אחד — צלם ה"מערכת.

וזו רשימת הרפת-קתויו של דוד רובינר: גר תוך חודש אחד בלבד: (1) הוא כמעט כשנסחף בזרם שעה שצילם את השט-פון הגדול, (2) הוא זכה לבעיטה הגונה כשהתפרץ וברס הרסון הנאשם ברצח, שעה שדוד גיסה (והצליח) לצלמו, (3) הוא שימש מטרה למרש של אבנים שעה שעמד בין שני הצדדים במהומות הכנסת וצילם את תמונותיו (שעבורן זכה בינתיים לפרס מיוחד של אגוד צלמי העתונות בארץ והרפסת התמונות בגדולי העתונים הבינלאומיים).

השבוע היתה לדוד רובינר ולכתב העולם הזה, אהרון דולב, הרפתקה מענינת נוספת. כשצילמו את הקופה של בנק פויכטונגר, המופיעה בגליון זה, נוכחו לפתע לדעת שנכלאו. מנהל הבנק גולדהפר ומנהל הכללי ליאו פויכטונגר הורו לסגור את דלתות ה"ברזל, הסמו כל אפשרות של יציאה, הודיעו שלא ישתחררו אותם, מתוך כוונה למנוע מהם את פרסום התמונות. המאסר נמשך כחצי שעה — עד אשר התקשר אהרון טלפוני עם אחד ממפקדי המשטרה הגבוהים, ששיגר מיד את מכונית המשטרה הניידת אשר הוציאה את שני החברים.

איני יודע עם המנהל הנכבד נהנה ממעשהו. אולם הוא לא הפיק ממנו תועלת רבה.

דוד אושמיאן, איש גבעתיים, טרח וכתב לי מכתב ארוך, המטיח אשמות כבדות בפני עתון זה. דבריו מסתכמים בקטע הבא, שאני מייחס לו חשיבות עקרונית רבה.

כותב דוד: "איני בקיא הרבה בדברים אך ההגיון הבריא מחייב כי על העתון מוטלת חובת פיתוח השכלתו והרחבת מסגרתו של הקורא בשטחים החיוניים בלבד, כי בשלילי אין לנו צורך. הוא נמצא אצלנו דיו גם בלי התוספת של העולם הזה. הנוצר שלנו חסר בו משהו... ואתם שותפים לכך (מפני שאתם מחזיקים) בנוצר במצבו כיום דברים שליליים מכל הבחינות..."

בשבוע שעבר נסעתי, כאורח משרד הבט' חון, לבאראתה ולאלת. נודמן לי לעבור את מרבית הנסיעה בחברתם של שליחי ההנהגות של תנועות הנוער הקוונות. בדרך חזרה ישבתי בין נציגה (חמודה מאד) של קיבוץ השומר הצעיר גבולות ובין מדריר לא פחות אהוד של בני-עקיבא. עצמתי בקרב (מילולי) קשה, שנמשך ממעלה-עקברים עד למבואות קסטינה. שוב הושמעו טענות רבות נגד העתון, ושוב הסתמכו באותה טע' נה: אסור לעתון ל-הציג לפני הקורא (ובעיקר הקורא הצ' עיר) דברים שליליים. הויכוח הזה הנהו עקרוני, והוא התער' רר בשיבה הראשו' נה של המערכת הנו' כחית, שהתקיימה ב' ביתו של יעקב גל, חברנו המנוח. אני מזכיר עובדה זו מפ' ני שדוקא יעקב היה הקצינו ב"תור מכי' לנו. סבר יעקב (וס' ברתו נתקבלה ע"י כולנו):

תפקידו העליון של עתון העולה על כל תפקיד אחר, ה"תאר את אשר קיים בשעה שהוא מתאר את האמת, את העוב' דות, אסור לו לעתור לא להיות מושפע ע"י השיקול אם מציאות זו טובה או רעה. חיובית או שלילית. כאדם הוא יכול ללחום במציאות זו, כהוגה דעות חייב הוא ללחום בה. אולם ככתב עתונאי תפקידו לשמש עין, לא יד, לציבור.

דומה העתונאי מבחינה זו לשרות המפוט והצילומים הקיים בכל צבא. אין תפקידו של שרות זה לומר למטכ"ל מה עליו לע' שות. עליו להראות למטכ"ל את המציאות הניאוגרפית — שם ישנו הר שאי-אפשר לעבור, פה יש נהר שקשה לחצותו. אם המצי' אות של השטח אינה מתאימה לתכניות הרמטכ"ל, יהיה זה שרות-מפוט רע מאד אשר יעלים מעיניו את קיומו של הנהר המפריע, או של הנהר המרגיז.

אם העולם הזה מתאר טיפוס של נער מ' אוכוב, או בחורה המצטעצעת בחלומות הול"י בוויים, אין פרוש הדבר שהעולם הזה סבור שזהו הנוער האידיאלי, ושהוא רוצה כי כל קוראיו יהיו כמותם. העולם הזה פשוט מתאר את המציאות. תפקידו של הקורא — יהיה מנהיג של תנועת נוער, או פקיד ממשלתי, או סתם אורח הדואר העתידי מדינתו, לקבל עובדות אלה לתשומת לבו, לאחוז באמצ' עים הנראים לו כמתאימים כדי לשנות את המציאות. אין הוא מסוגל לעשות זאת בלי שענתו ימסור לו את מצב פני המציאות.

יעקב גל

ד.ן בלבד: (1) הוא כמעט כשנסחף בזרם שעה שצילם את השט-פון הגדול, (2) הוא זכה לבעיטה הגונה כשהתפרץ וברס הרסון הנאשם ברצח, שעה שדוד גיסה (והצליח) לצלמו, (3) הוא שימש מטרה למרש של אבנים שעה שעמד בין שני הצדדים במהומות הכנסת וצילם את תמונותיו (שעבורן זכה בינתיים לפרס מיוחד של אגוד צלמי העתונות בארץ והרפסת התמונות בגדולי העתונים הבינלאומיים).

השבוע היתה לדוד רובינר ולכתב העולם הזה, אהרון דולב, הרפתקה מענינת נוספת. כשצילמו את הקופה של בנק פויכטונגר, המופיעה בגליון זה, נוכחו לפתע לדעת שנכלאו. מנהל הבנק גולדהפר ומנהל הכללי ליאו פויכטונגר הורו לסגור את דלתות ה"ברזל, הסמו כל אפשרות של יציאה, הודיעו שלא ישתחררו אותם, מתוך כוונה למנוע מהם את פרסום התמונות. המאסר נמשך כחצי שעה — עד אשר התקשר אהרון טלפוני עם אחד ממפקדי המשטרה הגבוהים, ששיגר מיד את מכונית המשטרה הניידת אשר הוציאה את שני החברים.

איני יודע עם המנהל הנכבד נהנה ממעשהו. אולם הוא לא הפיק ממנו תועלת רבה.

אורי אבנרי